

Szeged és a szabadtéri játékok

Illyés Gyula nyilatkozata

A Szegedi Szabadtéri Játékokon 1971-ben bemutatták Illyés Gyula Dózsa György című drámáját is. Ebből az alkalomból — pár héttel a premier előtt — a Délmagyarország munkatársai fölkeresték otthonában a szerzőt, hogy nyilatkozzék a dráma születésének körülményeiről. Illyés Gyula szívesen eleget tett kérésünknek, s nyilatkozatát akkor közöltük is. A beszélgetés közben természetesen Szegedről és a szabadtéri játékokról is szolt. Ezúttal ezt ismertetjük.

Szeged történelmét majdnem jobban ismerem, mint a jelenét talán. És éppen még a török időkben való szerepét tudom nagyon jól. És azt a tragédiát az árvízzel, utána a talpraállását. Annak idején Ortutay, Radnóti, Tolnai révén is jártam ott, akkor ismertem meg. A vidéki városokat provinciálisoknak szokták nevezni. Pedig több vidéki városban mindig tudott olyan kultúrelvet kialakulni, mint Pesten, már az arányokat megőrizve. Szeged olyan igazi kulturális központot tudott létrehozni — a Tömörkény-, Móra-korszakra gondolok —, teremteni ott egy pár ember, ami üdítő volt. Mikszáth ott indult el, ott tanulta meg az egész mesterséget, szóval, én nagyon fontosnak láttam mindig Szegednek a szerepét.

Ilyen szabadtéri játékot kettőt láttam. Láttam egyet Salzburgban és Avignonban. Ezeket egy városban, egy nép csinálta, de éppen ezért, mert nyáron voltak, szabadtéren voltak, rengeteg embert oda befogadtak, mind nemzetközi manifesztációkká váltak. Salzburgba a világ minden részéről odamennek az emberek, mert már nagyjából tudják, hogy mikor van ez nyáron. Ugyanez vonatkozik Avignonra is, ahol a pápai palota előtt és a pápai udvaron csinálnak előadást, olyan óriási tömeg számára, hogy az majdnem népünnepély. Szóval, a színházi előadás olyasféle, mint egy istentisztelet, amihez áhítat kell.

Meg vagyok győződve arról, hogy minél többször ismétlődnek Szegeden a szabadtéri játékok, és mindig sikeresebbek, nívósabbak lesznek, annál nagyobb tradíciót fognak kialakítani, ami Magyarországon igen szükséges, mert mi minden tradíciókat szétromboltunk. Valahogy olyan tragikusán alakult a magyar népi műveltség, hogy a természetes ünnepélyeink, amik megvoltak, azokat mindig eldobtuk, mert szégyelljük a paraszti és népi voltunkat. Franciaországban, Angliában, szóval a legnyugatibb országokban is, több a népviselet, több a

tozók? Ha ilyen népünnepélyeket tudna a magyarság megújítani, vagy teremteni, ez azt jelentené, hogy a közösségi élet egészségesebb, melegebb, az emberek ismét találkoznak.

Európában nagyon kevés igazi város van. Nekem a sors azt adta, hogy igazi városokban éltem, szóval fiatalságomat Párizsban, Bordeaux-ban, a francia déli megyékben töltöttem, meg olasz kisvárosokban is jártam eleget. Nem kell hatalmasnak lenni ahhoz, hogy egy város igazi város legyen. Társas lények vagyunk, az ember csoportban jobban érzi magát, mint külön. Tehát ebből következik, hogy olyan csoportokat kell alakítani, ahol jól érezzük magunkat. A nyugati városok külsőleg szépek. Amikor idehaza idegent vezetek, s nagyon udvariasan dicsérik Pestet, azt válaszolom, hogy igen, valóban szép város, de inkább csak messziről és éjszaka. Középről piszkos, az épületek csúnyák. Nem is esoda, hiszen a „főszabadtéri” osztrák csapatok szétverték, ami itten középkori magyar érték volt. II. József, azt hiszem, 295 várat és magyar erődítményt robbantott föl, II. József, a felvilágosodott császár.

Az igazi város tehát külsejében is szép, vagy legalábbis tisztán tartják, az emberek udvariasak. Ha egy magyar vidéki városban sikerül jó szellemet kialakítani, ott az emberek szívesebben fognak élni. Az igazi város, a civitas azt jelenti, hogy az együvé tartozók nemcsak a nyelvet, a szokást, mindent megosztanak egymással, és boldogok, akik oda mehetnek. Azt hiszem, a szegediek meg tudják ezt könnyen csinálni, mert a túl nagy város már szintén nem vonzó város. A városnak is van optimális nagysága, ahogy voltaképpen mindennek.

Bemutatom Tombola Bélát

Tombola Béla egy istenverte, rosszindulatú, kötekedő alak. Hogy mást ne mondjak — a boltosok rettegnek tőle. Ha meglátják az üzletben, új kötetet fűznek a panaszkönyvhöz, mert tudják, hogy Tombola mindenben hibát talál, s fáradhatatlanul körméli panaszos sorait. Ráadásul Béla barátom kiabál is a boltvezetőkkel.

Kárörömmel pillantottam meg Bélát a forgalmas önkiszolgáló élelmiszerüzletben. No, most tanúja leszek egy kis balhénak!

— Szévasz, Tombola, mi újság?
— Üdv, semmi.
— Mondd, csapsz egy kis balhét? Nekem is nagyon ellenszenves a...
— Milyen balhét?
— Hát tudod! Panaszkönyv, parázsvita az üzletvezetővel...
— Panasz? Vita? Őrült vagy te? Biztos régen találkoztunk már.

— Na és? Attól még te nagyon is panaszkodhatsz!
— Tévedsz, hapsikám, én megváltoztam, semmi panasz, nuku perpatvar!

— Ezt nem hiszem, hogy te...?
— Acsi! Mesélek: mióta önkiszolgáló van, azóta én egy sort sem írtam a panaszkönyvbe, még azt is elfelejtettem, hogy mi az. No, nem azért, mintha itt semmi kifogást nem lennék! Nem! Én változtam meg, okosabb lettem. Figyelj, monddok egy példát! Sületlen kenyeret ad nekem a kenyerespultnál az eladó? Jó!

Nem kiabálok, nem fenyegetek senkit, nem írok semmit a panaszkönyvbe. Nem bizony, apuskám, hanem viszem a kenyeret a polcok között, és eldugom — mondjuk — a borok mögé. Aztán beállok ismét a sorba, újabb kenyeret kérek, ha ez sem tesszik... Szóval sejtjed? Addig rejtetem a kapott árut, amíg olyat nem kapok, ami nekem tetszik! Zseniális ötlet, mi?

— Most is el akarsz dugni valamit?
— Viii!
— Te, mutass valami jó helyet, nem tetszik nekem ez a felvágott!

— Frászt, kispofám, nem elég, hogy elfecsegtem a szakmai titkot, a negyvennégy karátos ötletet? A többit intézd egyedül!

Ezzel Tombola Béla besurrant a konzervektől roskadozó polcok közé. Még nem értem el a pénztárig, amikor arra lettem figyelmes, hogy egy vevő az üzletvezetővel civakodik, fonnyadt virsliket mutogatva. Már megőrültem, hátha mégis lesz egy kis krimi, ám feltűnt Tombola Béla. Sűgdosni kezdett az ideges vevő fülebe, majd kaján mosollyal elindultak a mosószeres polcokhoz...

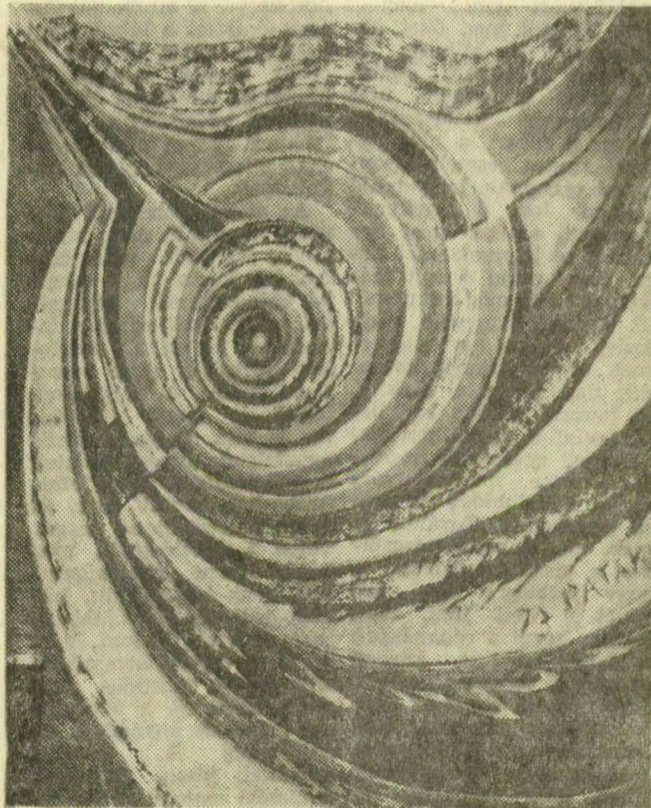
A boltvezető megkönnyebbülten legyezni kezdte verejtékes homlokát a vadonat új panaszkönyvvel. Szegény, ha tudná, hogy Tombola milyen áron mentette meg egy panasztól...

POLITZER TAMÁS

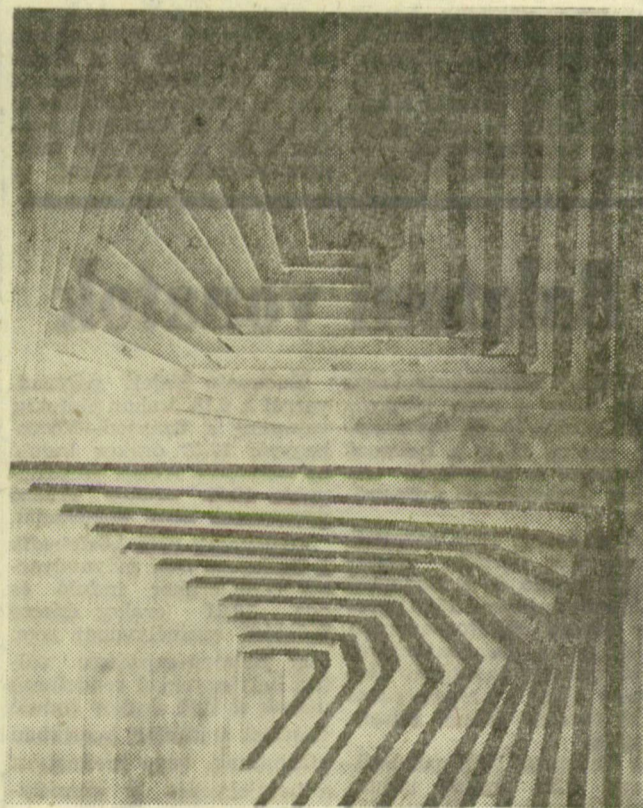

Csemniczky Zoltán rajza

Napjainkban egyre több szó esik környezetünk esztétikájáról, mind több használati tárgyunkat készítik ipari formatervezők, egyre inkább közügy lesz vizuális kultúránk terjesztése. Egyre inkább polgárjogot nyer a művészetek sorában a belső építészet. Az a művészeti tevékenység, mely közvetlen környezetünket igyekszik széppé, hangulatossá, esztétikussá, tehát emberivé formálni. Belsőépítészeti tervei alapján készülnek új épületeink falburkolatai, dekorációi, lámpatestei, ők tervezik meg a belső terek kialakítását, a bútorokat, a lámpatesteket, a függönyöket. Az elmúlt években néhány jól sikerült produkció dicséri a szegedi belsőépítészeti tervezők felkészültségét, ötletgazdagságát, Acs S. Sándor a legsikerültebb részleteket kapta leucsevégre az újszegedi biológiai központban, a Technika Házában, az Égő Arany presz-szóban, a Tisza-szálló éttermében és a Royal bárjában.

PATAKI FERENC FALIKÉPE A TECHNIKA HÁZÁBAN

SZEKERES MIHÁLY FALBURKOLÓ PLASZTIKÁJA A TECHNIKA HÁZÁBAN